

ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2

The Innovative Leadership of School Administrators According to Teacher Opinions
Under The Chaiyaphum Primary Education Service Area Office 2

เบญจมาศ ขวาทไทย¹ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรินทร์ ภูสิงห์²

Benjamat Khwathai¹ Asst. Prof. Dr. Surin Phusing²

บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2) เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูต่อภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา 3) ศึกษาข้อเสนอแนะสำหรับการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 706 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ตารางของ Krejcie & Morgan แล้วทำการสุ่มแบบกลุ่มตามขนาดสถานศึกษา เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ .338-.946 และมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ .989 และแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ประกอบด้วย ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ใช้สถิติ F-test แบบ One-way ANOVA ส่วนข้อมูลเชิงคุณภาพใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการศึกษา พบว่า

1. ระดับความคิดเห็นของครูต่อภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านบุคลิกภาพ รองลงมา ได้แก่ ด้านการทำงานเป็นทีมและมีส่วนร่วม ด้านทักษะการปฏิบัติงาน และด้านการสร้างบรรยากาศแห่งองค์การนวัตกรรมตามลำดับ
2. ผลการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของครูต่อภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา พบว่าโดยภาพรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
3. ข้อเสนอแนะสำหรับการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 ที่สำคัญคือ ผู้บริหารควรมีบุคลิกภาพที่ดี สร้างความน่าเชื่อถือให้กับผู้พบเห็น ควรมีทักษะการปฏิบัติงานทั้งองค์ความรู้ที่ทันสมัย มีเทคนิควิธีการ กระบวนการใหม่ ๆ มาใช้ในการพัฒนาสถานศึกษามีการ

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำ ผู้นำเชิงนวัตกรรม

¹ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ

¹Master of Education Program in Educational Administration Chaiyaphum Rajabhat University

²อาจารย์ประจำหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ

²Course teacher in Master of Education Program in Educational Administration Chaiyaphum Rajabhat University

*ผู้ติดต่อ: เมล์: เบญจมาศ ขวาทไทย, samchalee2525@gmail.com

รับเมื่อ 6 มีนาคม 2564 แก้ไข 22 เมษายน 2564 ตอปรับ 25 เมษายน 2564

ประชุมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นที่มีส่วนร่วมในการกำหนดวิสัยทัศน์ และควรสร้างบรรยากาศการทำงานที่ส่งเสริมให้บุคลากรร่วมสร้างนวัตกรรมให้เกิดขึ้นในสถานศึกษา รวมไปถึงการสร้างขวัญและกำลังใจในการทำงานให้กับสมาชิก เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานขององค์กร

ABSTRACT

This study purposes to 1) study the level of innovative leadership of school administrators towards the opinions of teachers under Chaiyaphum Primary Educational Service Area Office 2, 2) compare the opinions of teachers towards innovative leadership of school administrators towards the opinions of teachers under Chaiyaphum Primary Educational Service Area Office 2, and 3) study the recommendations for developing innovative leadership of the school administrators towards the opinions of teachers under Chaiyaphum Primary Educational Service Area Office 2. The samples were 706 teachers in the first semester of the academic year 2020 under Chaiyaphum Primary Educational Service Area Office 2. The sample size was determined by using Krejcie and Morgan Table and employed cluster random sampling based on the school size. The tools in this study were a set of 5-rating scales with the discrimination between .338-.946, the reliability of the whole questionnaires was .989, and structured interview. Statistics used for analyzing the data consisted of frequency, mean, standard deviation, F-test (One-way ANOVA). Qualitative data used content analysis methods.

The results of the study showed:

1. The level of the teacher opinions towards innovative leadership of school administrators under Chaiyaphum Primary Educational Service Area Office 2 overall was at a high level. When considering each aspect, it was found that the highest mean was personality. It was followed by teamwork and participatory, working skills, and creating an innovative organizational atmosphere, respectively.

2. The comparison of the teacher's opinions towards innovative leadership of school administrators towards the opinions of teachers under Chaiyaphum Primary Educational Service Area Office 2 classified by school size was found that the overall had differently significant at the level of .05.

3. The recommendations for developing innovative leadership of school administrators under Chaiyaphum Primary Educational Service Area Office 2 shows the crucial parts are the school administrators should: have a good personality, be able to build credibility, operational skills, and modern knowledge; be able to apply new techniques, method, processes in developing schools; should have a meeting to exchange views of the participants in setting the vision; create a working environment that encourages personnel to participate in creating innovation in schools including building morale and morale for members to increase the efficiency of the organization.5. Executives should create a working environment that encourages personnel to participate in creating innovation in educational institutions.

Keywords: Leadership, Innovative Leadership

กฤษฎี

ในโลกยุคโลกาภิวัตน์ ทุกองค์กรต่างเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว ซึ่งเป็นผลมาจากความเจริญก้าวหน้าของเทคโนโลยีการแข่งขันของเศรษฐกิจโลก ผู้นำจำเป็นที่จะต้องมีความคิดสร้างสรรค์เพิ่มขึ้น ซึ่งต้องมีการสร้างนวัตกรรม เพื่อแก้ปัญหาและเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน ซึ่งนวัตกรรมเป็นสิ่งที่มีความสำคัญต่อวงการศึกษานในสภาพการณ์ที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วนี้ จึงมีความจำเป็นที่สถาบันทางการศึกษาที่เป็นรากฐานสำคัญของการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์จะต้องส่งเสริมและสร้างสรรค์นวัตกรรมเพื่อให้สอดคล้องต่อการเปลี่ยนแปลงผู้บริหารสถานศึกษาคือผู้ที่มีส่วนสำคัญในการผลักดันให้มีการสร้าง พัฒนา และนำนวัตกรรมมาใช้ในองค์กรเพื่อสร้างงานที่มีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับ เวียงวชิรธรรม ทำทูล (2557, หน้า 140) ได้ศึกษาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารที่ส่งผลต่อองค์การขีดสมรรถนะสูงของโรงเรียน พบว่า โรงเรียนที่ประสบความสำเร็จนั้น ต้องอาศัยหลักการ แนวคิดและทฤษฎี ภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนและภาวะผู้นำของคณะครู อีกทั้ง สาริตา เจนเข็ญ (2560, หน้า 275) ได้กล่าวถึงการเป็นผู้บริหารมืออาชีพในยุคไทยแลนด์ 4.0 ควรมีความสามารถทางการบริหาร รู้จักใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมและเลือกวิธีการแก้ปัญหาได้อย่างถูกต้องเหมาะสม เพื่อให้การดำเนินงานต่าง ๆ เกิดประสิทธิผลและประสบความสำเร็จตามเป้าหมาย (สุวรรณ เทพประสิทธิ์, 2555, หน้า 1) ดังนั้น สภาพการจัดสรรศึกษาที่มุ่งเน้นให้เกิดประสิทธิภาพนั้นมีได้มีจำกัดแค่ความรู้ของผู้เรียนเท่านั้น แต่ต้องมีการจัดการศึกษาที่มีความทันสมัย บริหารงานด้านนวัตกรรมที่มีประโยชน์ภายใต้การเปลี่ยนแปลงการบริหารเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่จะนำพาสถานศึกษาไปสู่ความสำเร็จได้ในอนาคต

ในปัจจุบันปัญหาด้านคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 ผู้บริหารมีภาวะผู้นำในทุก ๆ ด้านแต่ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารยังไม่ปรากฏเป็นที่ประจักษ์มากนัก ซึ่งการบริหารองค์การให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสำเร็จผู้บริหารต้องปรับเปลี่ยนมุมมองและทัศนคติ รู้จักเปิดใจเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ มีความมุ่งมั่นจริงจังเพื่อให้ได้ความก้าวหน้า พัฒนาสู่การสร้างสรรค์นวัตกรรมซึ่งถือว่าการเปลี่ยนแปลงผู้นำเชิงนวัตกรรมครั้งยิ่งใหญ่ ที่จะนำพาสถานศึกษาไปสู่ความสำเร็จได้ในอนาคต (รายงานผลการบริหารและทรัพยากรบุคคล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2, หน้า 10)

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา ผู้ศึกษาจึงมีความสนใจที่จะศึกษาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา (ตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 เพื่อนำผลการวิจัยไปใช้ในการพัฒนาภาวะผู้นำในการบริหารสถานศึกษาและการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพต่อองค์การต่อไป

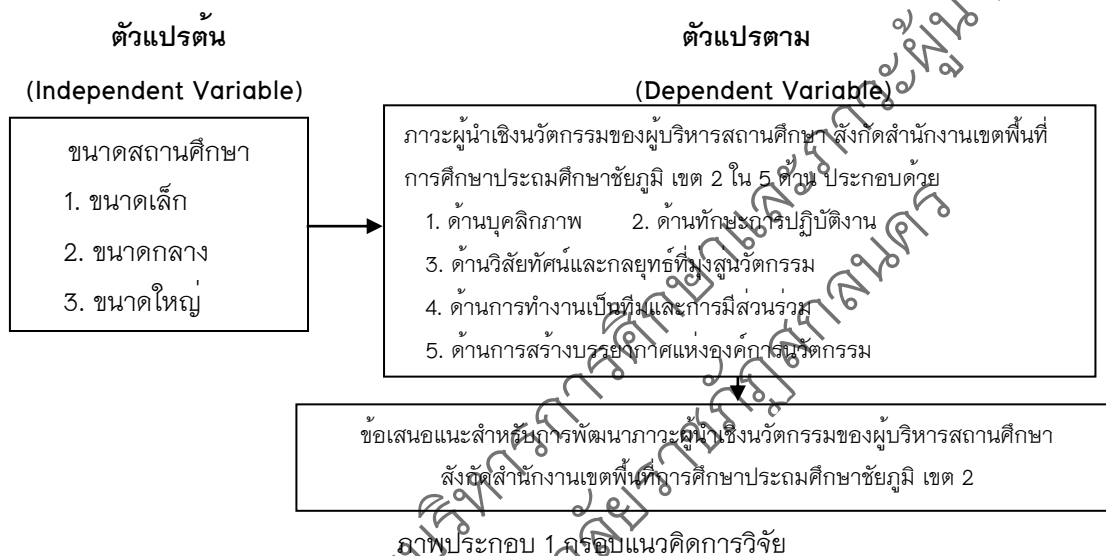
คำถามการวิจัย

1. ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 อยู่ในระดับใด
2. ครูที่ปฏิบัติหน้าที่ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 ที่มีขนาดแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาแตกต่างกันหรือไม่อย่างไร
3. ข้อเสนอแนะสำหรับการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 มีอะไรบ้าง

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูต่อภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา
3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะสำหรับการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2

กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร ได้แก่ ครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 ปีการศึกษา 2563 จากสถานศึกษา จำนวน 262 แห่ง ทั้งสิ้น 2,640 คน จำแนกเป็นครู ในสถานศึกษาขนาดเล็ก จำนวน 1,110 คน ขนาดกลาง จำนวน 1,373 คน และขนาดใหญ่ จำนวน 157 คน
2. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2563 ได้มาโดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของ Krejcie และ Morgan (บุญชม ศรีสะอาด, 2556, หน้า 43) ทั้งสิ้น 706 คน จำแนกเป็นครูในสถานศึกษาขนาดเล็ก จำนวน 291 คน ขนาดกลาง จำนวน 302 คน และขนาดใหญ่ จำนวน 113 คน จากนั้นทำการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling)
3. กลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์ เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 10 คน ประกอบด้วย ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหรือรองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหรือผู้แทน และผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 ปีการศึกษา 2563 ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. แบบสอบถาม (Questionnaire) โดยผู้ศึกษาได้สร้างและพัฒนาขึ้นภายใต้กรอบ แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องแบ่งออกเป็น 3 ตอน เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ ตามวิธีของ Likert ใน 5 ด้าน ประกอบด้วย 1) ด้านบุคลิกภาพ 2) ด้านทักษะการปฏิบัติงาน 3) ด้านการมีวิสัยทัศน์และกลยุทธ์มุ่งสู่นวัตกรรม 4) ด้านการทำงานเป็นทีมและมีส่วนร่วม และ 5) ด้านการสร้างบรรยากาศแห่งองค์การนวัตกรรม

2. แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured interview)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิถึงกลุ่มตัวอย่าง
2. แจกแบบสอบถามด้วยตัวเอง จำนวน 706 ฉบับ
3. ทำการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิด้วยตนเอง จำนวน 10 คน

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติที่ใช้วิเคราะห์หาคุณภาพเครื่องมือ ได้แก่ ค่าความเที่ยงตรงของแบบสอบถามโดยค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC (Index of Congruence) ค่าอำนาจจำแนกโดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่ายของเพียร์สัน (Critical values for Pearson) และค่าความเชื่อมั่นโดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Alpha Coefficient)

2. สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

3. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน ได้แก่ การทดสอบค่า F-test แบบ One-Way ANOVA และเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยวิธีการของ LSD

สรุปผลการวิจัย

1. ระดับความคิดเห็นของครูต่อภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านบุคลิกภาพ รองลงมาได้แก่ ด้านการทำงานเป็นทีมและมีส่วนร่วม ด้านทักษะการปฏิบัติงาน และด้านการสร้างบรรยากาศแห่งองค์การนวัตกรรมตามลำดับ

2. ผลการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของครูต่อภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา พบว่าโดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ข้อเสนอแนะสำหรับการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 คือ ผู้บริหารควรมีบุคลิกภาพที่ดี สร้างความน่าเชื่อถือให้กับผู้พบเห็น ที่สำคัญคือควรมีทักษะการปฏิบัติงานทั้งองค์ความรู้ที่ทันสมัย มีเทคนิควิธีการ กระบวนการใหม่ ๆ มาใช้ในการพัฒนาสถานศึกษา มีการประชุมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นผู้มีส่วนร่วมในการกำหนดวิสัยทัศน์ และควรสร้างบรรยากาศ การทำงานที่ส่งเสริมให้บุคลากรร่วมสร้างนวัตกรรมให้เกิดขึ้นในสถานศึกษา รวมไปถึงการสร้างขวัญและกำลังใจในการทำงานให้กับสมาชิก เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานขององค์การ

อภิปรายผลการวิจัย

1. ระดับความคิดเห็นของครูต่อภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารที่ดำรงตำแหน่งใน สถานศึกษานั้นต้องผ่านการอบรมหลักสูตรพัฒนาผู้บริหารเพื่อเข้าสู่ตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษาของสถาบันพัฒนา ผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อพัฒนาบุคลิกภาพ เพิ่มพูนความรู้ ทักษะความสามารถในการบริหารงานในสถานศึกษา มุ่งมั่นใน การสร้างสรรค์นวัตกรรม โดยมีวิสัยทัศน์ที่ชัดเจนมุ่งไปสู่การสร้างนวัตกรรม เน้นการสร้างทีม บริหารงานแบบมีส่วนร่วม รวมถึงการสร้างบรรยากาศสนับสนุนการปฏิบัติงานของครูให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น สอดคล้องกับ สาริตา เจนเขว้า (2560, หน้า 275) ได้กล่าวถึงการเป็นผู้บริหารมืออาชีพควรมีบุคลิกภาพ ความรู้ การปฏิบัติสัมพันธ์กับบุคคลอื่น มีทักษะทางการ บริหาร มีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรม มีภาวะผู้นำแบบร่วมมือมากกว่าการใช้อำนาจควรทำหน้าที่ ในการสร้างวิสัยทัศน์เพื่อความสำเร็จรวมทั้งการสร้างบรรยากาศในการทำงานที่เอื้อต่อการมีความคิดสร้างสรรค์ และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า

1.1 ระดับความคิดเห็นของครูต่อภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 ด้านบุคลิกภาพ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษา ให้ความสำคัญกับการมีบุคลิกภาพที่ดี การแต่งกายสุภาพ เรียบร้อย รู้จักวางตนให้เหมาะสมกับกาลเทศะมีความสามารถ ในการสื่อสาร มีกิริยาวาจาไพเราะ ยิ้มแย้มแจ่มใส สร้างความประทับใจและมีอิทธิพลต่อความรู้สึกของผู้พบเห็น (สถิต วงศ์สุวรรณ หน้า 4) สอดคล้องกับ จรูณี เก้าเอี้ยน (2556 หน้า 30) กล่าวไว้ว่า ผู้บริหารควรมีบุคลิกภาพที่ดีทั้ง ทางร่างกาย วาจา เช่น มีสมรรถภาพทางร่างกาย ลักษณะท่าทางท่วงที การแต่งกายที่ดีและเหมาะสม รู้จักวางตน ให้เหมาะสมกับกาลเทศะ มีความกระตือรือร้น มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี มีกิริยาวาจาไพเราะ ควบคุมอารมณ์ได้ดี และคณินนิตย์ กิจวิธิ (2561, หน้า 35) กล่าวถึงผู้บริหารสถานศึกษาที่ดีควรมีคุณลักษณะเด่น เช่น บุคลิกภาพ ความเป็นผู้นำ ความสามารถ ในการตัดสินใจ ความทะเยอทะยาน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ความสามารถในการพูด ซึ่งคุณลักษณะเป็นสิ่งที่ชี้วัดให้เห็นถึง ความดีของผู้บริหารสถานศึกษาแต่ละคน ที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษาได้อย่างเหมาะสม และมีประสิทธิภาพต่อองค์การ

1.2 ระดับความคิดเห็นของครูต่อภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 ด้านทักษะการปฏิบัติงาน โดยภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เป็นเพราะ ผู้บริหารสถานศึกษา มีการเตรียมความพร้อมในการพัฒนาตนเองอย่างรอบด้าน ใฝ่ศึกษาหาความรู้และฝึกทักษะต่าง ๆ อยู่ตลอดเวลาเพื่อนำมาใช้ในการบริหารสถานศึกษา สอดคล้องกับ พรพิมล พิทักษ์ธรรม (2559, หน้า 8) กล่าวถึง ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีทักษะในการปฏิบัติงานมีความเกี่ยวข้องกับผลสำเร็จของงานและเกี่ยวข้องกับความรู้ ทักษะ ความสามารถ และคุณลักษณะส่วนบุคคลอื่น ๆ เป็นส่วนที่ทำให้บุคลากรปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพและสอดคล้อง กับ มณฑาทิพย์ นามนุ (2561, หน้า 15 - 17) ได้กล่าวถึง ทักษะความสามารถ ความชำนาญของผู้บริหารในการบริหาร จัดการสถานศึกษาอย่างเป็นระบบแบบแผน มีความรวดเร็ว ถูกต้อง และก้าวทันยุคเทคโนโลยี โดยผ่านการใช้ทรัพยากร ภายในองค์การส่งผลให้สถานศึกษาบรรลุวัตถุประสงค์ได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

1.3 ระดับความคิดเห็นของครูต่อภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 ด้านการมีวิสัยทัศน์และกลยุทธ์มุ่งสู่นวัตกรรม โดยภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทสำคัญในการถ่ายทอดวิสัยทัศน์ที่ชัดเจนและกลยุทธ์ใหม่แก่บุคลากร ในสถานศึกษา สอดคล้องกับ จีราภา ประพันธ์พัฒน์ (2560, หน้า 17 - 18) ที่ได้กล่าวไว้ว่า การมีวิสัยทัศน์ที่ทันสมัย

สามารถวิเคราะห์แนวโน้มทิศทางการเปลี่ยนแปลงด้านการศึกษา กำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ กลยุทธ์ เป้าหมายที่ชัดเจน กว้างไกล แผลงใหม่ สอดคล้องกับสภาพองค์กร โดยมุ่งเน้นให้เกิดการพัฒนาเปลี่ยนแปลงจากสภาพปัจจุบันไปสู่การสร้างนวัตกรรมในองค์กร สร้างโอกาสในการพัฒนาได้ทุกสถานการณ์ที่มีการเปลี่ยนแปลง มีความตื่นตัวอยู่เสมอ ยอมรับ และเตรียมการรับมือกับการเปลี่ยนแปลง เพื่อนำไปสู่การพัฒนาสถานศึกษาในอนาคต และวิไลวรรณ ศรีอักษร (2557, หน้า 107) กล่าวไว้ว่ากลยุทธ์ในการสร้างนวัตกรรมในองค์กรสามารถสร้างได้ โดยการสร้างให้บุคลากรมีแนวคิดแบบ Pro-active คือคิดทางบวก ภายใต้การพึ่งพาตนเอง ต้องคิดว่าทำได้ตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ มีการวางเป้าหมายชัดเจน เพื่อทำงานให้องค์กร

1.4 ระดับความคิดเห็นของครูต่อภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 ด้านการทำงานเป็นทีมและมีส่วนร่วม โดยภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เป็น เพราะผู้บริหารสถานศึกษาให้ความสำคัญกับการทำงานเป็นทีมและการมีส่วนร่วม มีการสร้างสร้งนวัตกรรมอย่างเป็น ทีม โดยบูรณาการความร่วมมือจากหลายฝ่าย เพื่อให้เกิดผลสำเร็จที่ดียิ่งขึ้น สอดคล้องกับความคิดเห็นของ สมฤทธิ์ ชวาลวิวัฒน์ (2555, หน้า 60) กล่าวว่าการเปิดโอกาสให้บุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้อง เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานตั้งแต่ การเริ่มคิด การวางแผน นำไปปฏิบัติ และประเมินผล รวมทั้งมีส่วนร่วมได้รับผลประโยชน์ที่เกิดขึ้น เพื่อให้การดำเนินงานบรรลุ ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ร่วมกัน อีกทั้ง อ้อมจันทร์ ภิรมย์ราช (2558, หน้า 79) ได้กล่าวว่าการทำงานเป็นทีม เป็นการร่วมกันทำงานโดยที่สมาชิกทุกคนจะต้องมีวัตถุประสงค์และเป้าหมายในการทำงานอย่างเดียวกัน ซึ่งสมาชิกมีการ ติดต่อกันสื่อสารและมีการทำงานร่วมกันอย่างเต็มใจโดยอาศัยความร่วมมือ ทำให้กิจกรรมต่าง ๆ สำเร็จตามเป้าหมายที่ กำหนดไว้ และ กิตติทัช เขียวฉะอ้อน (2560, หน้า 357 – 358) ได้กล่าวถึง ทีมงานที่มีประสิทธิภาพจะต้องประกอบด้วย คุณลักษณะที่ดี คือ บทบาทที่สมดุล วัตถุประสงค์ที่ชัดเจนและเป้าหมายที่เห็นต้องกันการเปิดเผยต่อกันและการเผชิญหน้า เพื่อแก้ปัญหา การสนับสนุนและการไว้วางใจต่อกัน ความร่วมมือและการใช้ความขัดแย้ง กระบวนการปฏิบัติงานที่ชัดเจน ภาวะผู้นำที่เหมาะสม การทบทวนการปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอ การพัฒนาตนเอง ความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่ม และที่สำคัญที่สุด คือ การสื่อสารที่ดี

1.5 ระดับความคิดเห็นของครูต่อภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 ด้านการสร้างบรรยากาศแห่งองค์การนวัตกรรม โดยภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้จะเป็นเพราะ ผู้บริหารสถานศึกษาให้ความสำคัญกับการสร้างบรรยากาศของโรงเรียนมีการปรับเปลี่ยนกระบวน ทิศนในการบริหารจัดการจากแนวทางแบบเดิมไปสู่การพัฒนาสถานศึกษาให้มีความเป็นโรงเรียนแห่งการเรียนรู้ เวทีที่มี บรรยากาศและวัฒนธรรมแห่งการเรียนรู้ สมาชิกมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกัน รวมทั้งการสร้างความรู้ใหม่ ตลอดจนวัฒนธรรมที่เหมาะสมสอดคล้องกับการจัดการเรียนการสอนสมัยใหม่ สอดคล้องกับแนวคิดของ จีราภา ประพันธ์พัฒน์ (2560, หน้า 19) ได้กล่าวว่า การสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการสร้างสรรค์นวัตกรรมใหม่ ๆ สร้างสภาพแวดล้อมที่ดีให้บุคลากรได้ผ่อนคลาย รับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกัน สนับสนุนให้บุคลากรแสวงหาความรู้ และทักษะใหม่ ๆ เพื่อนำไปสร้างหรือพัฒนานวัตกรรมเป็นของตนเอง จัดกิจกรรมเพื่อกระตุ้นให้เกิดการสร้างนวัตกรรม และให้รางวัลหรือผลตอบแทนแก่บุคลากรที่สามารถบรรลุเป้าหมาย เพื่อเสริมแรงจูงใจในการสร้างนวัตกรรมใหม่ ๆ อย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ อีกทั้ง อนุพงษ์ ชุมแวงวาปี (2560, หน้า 27) กล่าวถึงบรรยากาศแบบเปิดกว้าง คือ การรับฟัง และเปิดโอกาสให้บุคลากรได้เสนอแนะ ในสิ่งที่จริง และการยอมรับความสามารถของบุคลากร

2. ผลการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของครูต่อภาวะผู้นำนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา โดยภาพรวม แตกต่างกันเมื่อพิจารณา รายด้าน พบว่า ด้านการสร้างบรรยากาศแห่งองค์การนวัตกรรม ไม่แตกต่างกัน ส่วนด้านบุคลิกภาพ ด้านทักษะ

การปฏิบัติงาน ด้านการมีวิสัยทัศน์และกลยุทธ์มุ่งสู่นวัตกรรม และด้านการทำงานเป็นทีมและมีส่วนร่วมมีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยวิธีการของ LSD โดยภาพรวม พบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสถานศึกษามีขนาดต่างกัน ได้รับแนวคิด หลักการ กระบวนการบริหารตามนโยบายและเป้าหมาย ที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดไว้เป็นแนวทางเดียวกันหมด ขนาดสถานศึกษาเป็นเพียงการกำหนดขอบเขตของการบริหารงานในสถานศึกษาให้ประสบผลสำเร็จได้ ซึ่งในการบริหารงานย่อมแตกต่างกันตามบริบทของแต่ละขนาดของสถานศึกษา ซึ่งสถานศึกษาขนาดใหญ่มีการกระจายอำนาจไปยังส่วนต่าง ๆ อย่างทั่วถึง อีกทั้งยังมีความพร้อมด้านงบประมาณ อาคาร สถานที่ บุคลากร และทรัพยากร สามารถบริหารจัดการได้เพียงพอและทั่วถึง ส่วนสถานศึกษาขนาดเล็ก การบริหารจัดการเป็นหน้าที่หลักของผู้บริหารสถานศึกษา ขาดความพร้อมในด้านอาคารสถานที่ สื่อการเรียนการสอนที่ทันสมัย ยังไม่เพียงพอกับความต้องการ แต่ได้รับการสนับสนุนจากผู้ปกครองและชุมชน ครูมีภาระงานมากเกินไป มีทรัพยากรอย่างจำกัด ซึ่งบริบทแตกต่างกัน การบริหารงานก็ย่อมแตกต่างกันด้วย สอดคล้องกับงานวิจัยของ จุฑาทิพย์ ชนะเคน (2559; หน้า 76 - 83) ได้ศึกษาคุณลักษณะภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พิษณุโลก เขต 2 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา ในภาพรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ อยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ 1) ด้านบุคลิกภาพภายใน 2) ด้านบุคลิกภาพภายนอก 3) การปฏิบัติงาน 4) มิตรสัมพันธ์ สอดคล้องกับงานวิจัยของ จีราภา ประพนธ์พัฒน์ (2560; หน้า 113 - 116) ได้ศึกษาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาปทุมธานี จำแนกตามขนาดสถานศึกษา พบว่า โดยรวมและรายด้าน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

- 1.1 ผู้บริหารสถานศึกษาควรกล้าเสี่ยง กล้าเปลี่ยนแปลง รู้จักเปิดรับประสบการณ์ใหม่ ๆ ซอบความท้าทาย และสามารถปรับตัวได้ง่ายในสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว
- 1.2 ผู้บริหารสถานศึกษาควรรู้จักเรียนรู้เทคโนโลยีและนวัตกรรมต่าง ๆ รู้จักเลือกใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมใหม่ ๆ และทันสมัย ไปในทางถูกต้องและเป็นประโยชน์ต่อองค์กรให้มากที่สุด
- 1.3 ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมสนับสนุนและเป็นการกระตุ้นให้เกิดการสร้างนวัตกรรมในสถานศึกษา
- 1.4 ผู้บริหารสถานศึกษาควรกระตุ้นให้บุคลากรช่วยกันคิด ระดมสมอง โดยใช้ศักยภาพของตนเองอย่างเต็มความสามารถเพื่อให้งานสำเร็จและบรรลุเป้าหมาย
- 1.5 ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการให้รางวัลแก่บุคลากรที่มีความพยายามหรือที่ประสบความสำเร็จในการทำงานด้านนวัตกรรม

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัย ครั้งต่อไป

- 2.1 ควรศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา
- 2.2 ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารในสังกัดหรือหน่วยงานระดับอื่น ๆ
- 2.3 ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับการสร้างแบบวัดและประเมินภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อให้ผู้บริหารใช้เป็นเครื่องมือในการตรวจสอบตนเองและพัฒนาการบริหารจัดการศึกษาต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กิตติทัช เขียวฉะอ่อน. (2560). การทำงานเป็นที่มุ่งการเพิ่มประสิทธิผลในการทำงาน. *วารสารวิทยาลัยดุสิตธานี*, 11(1), 357 – 358.
- คณินันต์ย์ กิจวิธิ. (2561). การศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1. *วารสารวิจัยราชภัฏกรุงเก่า*, 5(1), 35.
- จรูณี เก้าเอี้ยน. (2556). คุณลักษณะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในบริบทของสังคมพหุวัฒนธรรม. มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.
- จิราภา ประพันธ์พัฒน์. (2560). การศึกษาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี. *วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. ปทุมธานี: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี*.
- จุฑาทิพย์ ชนะเคน. (2559). การศึกษาคุณลักษณะภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2. *วิทยานิพนธ์ กศ.ม. พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร*.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). *การวิจัยเบื้องต้น*. พิมพ์ครั้งที่ 10. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- พรพิมล พิทักษ์ธรรม และจินตนา กาศมณี. (2559). *สมรรถนะในการปฏิบัติงานของพนักงาน : กรณี ศึกษาโรงแรม คอลัมม์ แวงค็อก กรุงเทพมหานคร*. สารนิพนธ์ ฐป.ม. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกริก.
- มณฑาทิพย์ นามนุ. (2561). ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2. *วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. ปทุมธานี: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี*.
- วิไลวรรณ ศรีอักษร. (2557). นวัตกรรม: กลยุทธ์การสร้างความสำเร็จกับคู่แข่งอย่างยั่งยืน. *วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยรัตนบัณฑิต*, 8(2), 107.
- เวียงวิวรรณ ทำทูล. (2557). ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารที่ส่งผลต่อองค์การขีดสมรรถนะสูงของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21. *วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น*.
- สถิต วงศ์สุวรรณ. (2555). *การพัฒนาศิลปะการพูด*. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ: รวมสาส์น.
- สัมพันธ์ ชาวลาวิวัฒน์. (2555). การมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1. *วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี*.
- สาริตา เจนเข้ว. (2560). การเป็นนักบริหารมืออาชีพในยุคไทยแลนด์ 4.0. *วารสารวิทยาลัยนครราชสีมา*, 11(3), 275.
- สุวรรณ เทพประสิทธิ์. (2555). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำแบบวิถีทาง-เป้าหมายของผู้บริหารกับประสิทธิผลของโรงเรียน ในอำเภอคลองหลวง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1. *วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี*.
- อนุพงษ์ ชุมแวงวาปี. (2560). การพัฒนารูปแบบองค์การแห่งนวัตกรรมของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. *วิทยานิพนธ์ กศ.ด. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา*.
- อ้อมจันทร์ ภิรมย์ราช. (2557). แนวทางพัฒนาการทำงานเป็นที่มของบุคลากรระดับท้องถิ่นในเขตอำเภอโนนไทย จังหวัดนครราชสีมา. *วารสารรัฐประศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์*, 6(2), 79.